

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Suumma [!] de laudibus christifere virginis Marie

Albertus <Magnus, Heiliger>

Colonie, 1502

VD16 A 1357

Questio. xix. de virtutibus cardinalibus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69610](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69610)

De virtutib' cardinalibus

q' non. qz maiorē charitatē nemo habet. martha em̄ etiāz habuit.

- ¶ Item ip̄a aiā suā nō posuit p̄ amicis suis. ergo nō habuit charitatem maiorē alijs qui aiā suā p̄ amicis suis posuerūt. ¶ Contra ppter qd̄ vnūquodqz tale z illud magis. ppter qd̄ amamus ipsuz magis diligimus. ita d̄ p̄hus. sed primū amamus ppter deū. et 2. go qui plus amat deū plus amat proximū. ¶ Itē eadē charitas est qua diligitur deus z primus. ergo qui hz summā charitatē ad deuz summā hz z ad proximū. sed beata virgo summā charitatē habet ad deum. igitur ad proximum.

Rō p̄ma. **Q**uestio .xix. de virtutibus cardinalibus.

Et primo de iusticia in quo statu eā habuerit beata virgo respectu viatorū. ¶ Iusticia em̄ z misericordia opponūtur in effectib'. ergo qui hz de iusticia magis minus hz de misericordia z eōuerso. sed beatissima virgo vtpote mater misericordie fuit misericordissima. ergo minimū hz de iusticia. Item ysaiē. Opus iusticie par zē. Item iusticiā nō facimus in terra. ideo ceciderunt habitatores eius. Itē in puerb' Justus in p̄ncipio accusator est sui. Ex his om̄ib' colligit. q' act' iusticie in via est iustificare mala z punire. et vicia castigare. que om̄ia nō fuerunt in beata virgine. ergo nō habuit actū iusticie in via. igit' nec respectu maiorū. z p̄ consequens sup̄ viatores. ¶ Contra. due sunt partes iusticie. scz declinare a malo z facere bonū. sed vtrūqz istoz habuit beata virgo sup̄ om̄es puros viatores. ergo iusticiā habuit sup̄ viatores. ¶ Autē beatissima virgo declinatōem a malo habuit excellentius om̄ib' viatorib' patz ex hoc q' sola ipsa viatrix fuit que nunq' peccauit. Un̄ Aug'. Excepta hac virgine de qua ppter honorē d̄ni cū de peccatis agitur nullā volo habere mentioem. Sed si om̄es sancti z sancte cōuenirēt et dicerent. quid respondemus eis nisi qd̄ d̄t sanctus Johānes. Si dixerimus q' peccatū nō habemus nos ipsos decipimus z veritas in nobis nō est. Excellit etiā om̄es in operatōne boni. in eo em̄ q' deū genuit qui om̄ia regenerauit tantū effectū protulit boni de se q' nullius pure creature effectus illi in dignitate vel vtilitate poterit coequari. ¶ Itē opera misericordie que sūt ex compassionē z releuatōe miserie. z propter hoc dicūtur misericordie opera. eadē opera iusticie ad q' om̄nes tenētur. vt patz in discussione vltima. Esurini z nō dedit' mibi man. zc. vbi fit disceptatio z adiudicatio damnatoz pro h̄mōi operum obmissione. Illa em̄ opera exercuit beata virgo in summa sup̄ om̄es viatores. operū em̄ misericordie alterū est altero magis bonuz vel qd̄ fit ex maiori charitate. vel qd̄ fit magis indigenti. vel qd̄ magis digno indigenti. vel qd̄ fit cū maiori effectū ungenso. vel qd̄ fit

De spēbus iusticie Fo. xxxviii.

Ex magis necessario et minus supfluo. hec omnia fuerunt in beatissima virgine in summo. Charitas ex qua opera misericordie fecit omnes creaturas excellit. ut infra patebit. maxime indigenti tribuit. quod nemo inter viatores pauperior Jesu christo fuit. dignissimo pauperi tribuit quod nemo dignior mendicus quam medicus deus fuit. Magnū enim esset opus misericordie quod fieret pauperi layco. maius quod fieret pauperi clerico. maius quod fieret religioso. adhuc maius quod fieret pauperi episcopo. sed summū quod fieret mendico papa. ergo improporcionabiliter summū opus misericordie fuit quod fiebat deo medico et pauperimo. Magnū etiā effectū misericordie nobis impendit. quod nobis miseris et captiuis et mendicis deum filiū suū ipsum dedit captiuis in precibus famelicis in viaticū. laborantibus in premiū. infirmis in medicamentum. et cū ipso nobis dedit regnū celorum et omne bonū. qui etiā pro proprio filio suo non peperit. quomodo cū illo nobis omnia non donauit. Item beatissima virgo de nullo sibi supfluo sed omnino necessario opus misericordie fecit filio suo pauperimo et peregrino. de propriis suis purissimis carnibus et sanguinibus tunicā polimitam fecit. in utero sui gremio hospitauit. de proprio suo corpore cibauit et lactauit. Sic ergo per beatissimam virginem iusticiā quae ad partes et effectus suos habuit in summo

Post hoc videndum est de spēbus iusticie. quae sunt latría. dulcia. obedientia. qualiter et he fuerunt in beatissima virgine. Et primo de latría. Est enim latría soli deo debitus et exhibitus honor. Et intendit honor iste per tria. Primum est dignitas persone exhibentis respectu omnium viatorum. Secundū est minus debitū exhibitōis. Tercium est excellentia in parte seruitutis. Dignitas persone exhibentis respectu omnium viatorum in summo fuit in beatissima virgine. Ipsa enim mater dei. alij omnes serui. et improporcionabiliter magis est esse matrē dei quam esse seruū dei. Igitur improporcionabiliter maior est latría matris dei quam seruorum dei. Item minus debitū exhibitōis fuit in beatissima virgine respectu aliorum sanctorum. quāto enim quis plus est inferior tāto maius tenet ex debito necessitatis ad seruitiū. sed beatissima virgo fuit suprema omnium sanctorum. ergo exhibitio seruitutis eius fuit ex minimo debito necessitatis. et ex maximo debito charitatis. Igitur iterū quātū ad hoc fuit opus et effectus latría in summo. Item impensa seruitutis latría consistit in tribus. in actu cordis. quae est cognitio et dilectio. in actu oris. quae est laus et oratio. in actu operis. ut genuflexio et adoratio. imolatio. et huiusmodi. Quia hec in beatissima virgine fuerunt in summo. in virtutibus enim interioribus omnem creaturam excellit. ut infra patebit. hinc autem angeli virtutes inamissibiles. sed non meritorias primū subalis. hinc virtutes et homines. et homines virtutes meritorias. sed amissibiles. habuit autem beatissima virgo virtutes inamissibiles cum angelis et meritorias cum hominibus. et ita vtriusque excellentius. et ita habuit excellentissimas latría in actu cordis.

Latría
Rō prima.
Honor intem/
dit per tria.

Dignitas

Angeli hñt. &
hñt. tutes et hoies.

De Latria

4 ¶ Itē actus latrie ab ore. vt est laus ⁊ oratio excellentissime fuit in beata virgine. oratio em̄ aliorū sanctorū nō innitit̄ alicui iuri ex parte sui. s; t̄m̄ misericordie ex parte dei. oratio autē beatissime & ginis innitit̄ gratie dei ⁊ iure naturali ⁊ iusticie euangelij vel decalogi. q; filius nō tenet̄ t̄m̄ exaudire sed obedire matri. iuxta illud. Honora patrem et matrem. Et ap̄lus. filij obedite parentib; vestris. qđ ⁊ ipsa videt̄ innuere in mō orandi. nō vtens orōne simplici sed insinuatōe dicens. vinū nō habent ⁊c. Dicit magister Hugo de sancto victore. q; nob̄i lūssima spēs orōnis est insinuatio. exemplificans in eodē verbo scilz

Latria oris fuit in summo.

Actus latrie in opere.

Maria xpm p nob obtulit.

Dulia est

Actus dulie intendit̄ tripl̄

vinū nō habent Et sic latria eius oris fuit in summo. tum q; erat nob̄ilissimus modus orandi. tum q; eius oratio habebat rōnes iustitias ⁊ imperij. tum q; erat impossibile eā nō exaudiri. iuxta illud. Pe te mater mi. neq; em̄ phas est vt auertā faciem meā. iij. Regum. iij. ¶ Item que est portio tua Dester p qua postulas re. etiaz si petieris dimidiū regni mei impetrabis. ¶ Item actus latrie in opere exteriori pncipalis est in oblatione. ⁊ excellentior in templorū psecratōne et pstructione Hoc autē totū fuit in beatissima virgine in summo que de corde ⁊ corpore templū sanctospūi pstruxit. in quo filius dei corporaliter habitauit. in quo seipam ⁊ in seipā summā castitatē cordis et corporis deo om̄i sacrificio acceptabilius obtulit. imo ipsum filiū suū ⁊ filiū dei nō put panis ⁊ vinū in corpus ipsius transferebat et sub sp̄cib; alienis immolat. sed ipm̄ quidē eius propria carne ⁊ sanguine s̄m̄ corpus formatū sub ipsa sua specie p̄pria in qua eū genuit spontaneo eius p̄sensu in eius passione p nob̄is om̄ib; obtulit. p quā sufficientissimā ⁊ gratissimā hostiā semel oblatā deum toto generi humano reconciliauit. qui nimirū excellentissimus actus latrie in opere fuit. Et sic p; quō beata virgo omnē actū latrie s̄m̄ omnē modum habuit in summo.

De Dulia.

¶ Consequenter videndū est de dulia. Est autē dulia honor creature debitus ⁊ exhibitus. Et hec habet duas partes. dulia simpliciter que debet̄ creatur̄. ⁊ ypdulia que debet̄ excellentib; creaturis. vt beate virgini ⁊ sancte cruci. Habuit autē beata virgo actū ypdulie in summo respectu aliarū creaturarū. Impropor̄tōabiliter em̄ maius est adorari q; adorare. ergo impropor̄tōabiliter maius est yperdulia adorari q; adorare ypdulia. sed om̄es alij sancti adorant yperdulia beatam virginē. ergo ipsa om̄es excellit yperdulia. ¶ Itē actus dulie habuit sup̄ om̄es excellenter. actus em̄ dulie intendit̄ p ea p que ⁊ actus latrie intendebat. p dignitatem videlz p̄sone exhibitentis. p minus debitū exhibitōis. ⁊ p humilitatē seruitutis. Per dignitatem p̄sone exhibitentis excellit om̄es. nulla em̄ digna p̄sona vel creatura potuit alij am̄ creaturā intantū honorare in quātum dignissima creaturarum.

De penitentia fo. xxxix.

mater dei Ite cū esset dignissima et suprema creaturaz omnium quam omnes debent reuereri et honorare. minime debitū fuit ut alias creaturas honoraret Item seruitus humillima et indebitissima fuit qua inferiorē se honorauit. qz proxima deo p incorruptōem purificatōez pollutis matribz constitutam absqz legis pcepto obseruauit. et filiū cū oblatōibz offerens sacerdotibz legalibz reuerentiam exhibuit. p qd obedientiā et humilitatē assummauit. sicut scriptuz est. sine modo. sic em̄ decet nos etc. Glo. pfectam humilitatē. Et distinguit ibi triplicem humilitatē et obedientiā. Prima que exhibetur inferioribz. secūda pari. tertia que superiori. Et pma vocat om̄is iusticia. id ē pfecta iusticia. quā beatissima virgo in summo exhibuit qn̄ deo propinquissima fuit. et dignissima inferioribz et sibi iure subditis. ipa sup legem posita fm̄ legem legi et ministris eius obediuit. in quo se summe inclinauit et humiliavit. summū em̄ citra deū in sursum est summa incorruptio. iuxta illud. Incorruptio faciet proximū deo. summe autē distans ab incorruptōe deorsum est corruptio. post corruptōem sequitur pena posita p corruptōe. ut est muliez corruptarum purificatio Summa ergo inclinatio humilitatis fuit quā se excellentissima incorruptōe virgo sub onus corruptis impositū spontanee se inclinauit. Et sic p̄ quo in beatissima virgine et dulcia et latria et obedientia et humilitas fuerūt in summo

Triples hū
militas

De penitentia

Est adhuc virtutis alia spēs. que ad iusticiā p̄t reduci. scz. penitentia. Quis sit virtus p̄z p̄ glosam sup illud. Penitentia agite. p̄ma virtus est p̄ penitentia veterē hominē perimere etc. Ite virtus penitentie timore p̄cipit. Quis autē penitentia sit spēs iusticie p̄z. qz om̄es tenent veterē hominē perimere et oēs peccatores penitere. Quis autē actus penitentie fuerit excellentius in beatissima virgine om̄ibz viatoribz p̄z ex hoc qd in om̄ibz alijs actus penitentie requirit peccatū inesse vel fuisse. in beatissima autē virgine fuerūt actus penitentie sine p̄sentia vel p̄essione culpe. Ite cū nulla virtus q̄tum ad habitū cesserit in patria. habitus penitentie erit in patria. et habitus patrie p̄fectiores habent actus q̄ habitus vie. ergo penitentia erit in patria. et habebit p̄fectiorē actū q̄ habeat in via. ille autē est detestatio peccati siue nolle peccare. ergo cū beatissima virgo habeat actū penitentie nō fm̄ actum vie habebit ipm̄ fm̄ actū patrie. Igitur habuit actū penitentie excellentius alijs creaturis vie.

Penitentia
est virtus
P̄ma est spēs
iusticie
Actus penitentie fuit
in Maria.

De prudentia

De sequēter de prudentia. Et p̄mo vtruz fuit in beatissima virgine fm̄ qd in alijs viatoribz. Et videtur qd nō. Et Augustinus. Prudentia est amor ea quibz adiuuatur ab alijs q̄b̄ impedit sagaciter eligens. Item Augustinus. Prudentia est in precauēdis insidijs. sed beatissima virgo nō impediatur ab aliquo. nec indiget

g. iiij.

De fortitudine.

bat aliqua cautela contra insidias. qz decipi nō poterat. ergo nō habuit actum prudentie. hoc quoqz modo sicut eū habēt communiter viatores. ergo ipa nō habuit actū prudentie p modū vie. ergo p modum patrie. ¶ Item prudentia respicit cognitōem eoz que p̄tinent ad actionē fm q̄ est virtus cardinalis. agenda aut̄ sunt q̄dam exteriora z corporalia. z opera quedā interiora z spūalia. et p̄tinget aliquem esse exercitatū in tēporalibz z inexpertū in spūalibz. aliquem econverso.

Perfectio p̄ma.

Prima p̄fectio p̄tinet ad actōem. secūda ad p̄tēplatoēz. circa vtrā qz p̄tingit erroze esse in viatoribz communiter. sed in beatissima virgine fuit perfectio vtriusqz sine errore z possibilitate errandi. ergo habuit actū prudentie excellētius om̄i viatore

De fortitudine

Magnanimitas p̄ma spēs.

De Consequēter de fortitudine fm que statū fuerit in beatissima virgine. Et p̄ ordinē querit de spēbz siue de partibz eius. Et p̄mo de magnanimitate que sic describit. ¶ Magnanimitas ē rōnalis aggressio terribiliū. Quē hec in summo fuerit in beatissima hōgine sic videt. Terribilissimū em̄ in hac vita est dolor mortis. z quāto natura nobilior tāto mors dolorosior z terribilior. sed spūs improportionabiliter nobilior est corpe. ergo martyriūz mentis maius est martyrio corporis. sed beatissima virgo martyr est martyrio spūali. alij martyres martyrio corporali. sicut patebit infra de martyrio z auereolis. ergo aggressio terribiliū improportionabilr maior fuit in beata virgine qz in alijs. ¶ Secūda est magnificentia que sic describit.

Maria ē martyr. mar. spūali

Magnificētia

Magnificētia est rerum bene gestarū felix p̄summatio. Consummatio aut̄ rerū bene gestarū p̄ beatā virginē excellit improportionabiliter oīs pure creature p̄summatōem. ergo in actu magnificentie excellit omnē viatorē.

Fiducia.

¶ Tercia spēs est fiducialque sic describit. fiducia est certa spēs p̄ducendi ad finēz rem que incepta est. s̄ certitudo spei beatissime virginis fuit absoluta z infallibilis. omnium alioz viatorū fiducia p̄ditionalis est z fallibilis. sed infallibile excellit fallibile improportionabilr inq̄tum tale. ergo fiducia beate hōginis excellit fiduciā omnium viatorū.

Securitas

¶ Quarta est securitas. q̄ sic describit. Securitas est habitus fm que supuenientes incōmoditates nō formidant. qm̄ qd̄ inceptū est ad finem p̄ducit. sed securitas beate hōginis fuit oīno sine timore separatois. ergo eius securitas excellit securitatem oīs viatoris.

Patientia

¶ Quinta est patientia. que sic describit. Patientia est bonus habitus aie om̄es aduersitates equanimiter portans. sed patientia beatissime virginis fuit inuincibilis z ab omni malo culpe impassibilis. omnium alioz viatorū patientia fuit vincibilis z a malo culpe passibilis. ergo ipsius patientia fuit alioz patientia maior.

Constantia

¶ Sexta est constantia. que sic describit. Constantia est animi stabilitas in p̄posito nō vacillans. sed stabilitas beatissime

De perseverantia fo. xl.

virginis fuit immobilis et omnium aliorum mobilis. Ergo eius constantia aliorum constantia inproporcionabiliter maior fuit.

¶ De perseverantia
Post hec querit de perseverantia. que dupliciter dicitur. Uno modo propositum per perseverantiam in fine. Alio modo actus perseverandi in fine voluntas beatissime virginis ad perseverandum fuit inflexibilis. omnium voluntas aliorum flexibilis. Ergo eius perseverantia aliorum perseverantie est inproporcionabilis.

¶ De temperantia
Postea de temperantia. que sic describitur secundum philosophum. Temperantia est illiciti animi impetus firma et discreta dominatio. Item Math. Erant qui manducaverant quasi quattuor milia hominum. Glo. Temperantia est refrenatio cupiditatis ab his que temporaliter delectant. Sed in hac definitioe definitur temperantia secundum actum vite et non patrie. et secundum actus istos non fuit temperantia in beatissima virgine. Ergo non habuit temperantiam per modum vite. sed patrie. Item Augustinus. Temperantia est amor incorruptibilis in deo et integer. sed tam amor et incorruptio et integritas fuit inproporcionabiliter excellentius in beatissima virgine quam in aliquo viatore. ergo habuit temperantiam inproporcionabiliter super omnes viatores.

¶ De speciebus temperantie
Sequitur de speciebus temperantie. que sunt castitas. modestia. et sobrietas. Et primo de castitate. Quod autem beatissima virgo omnem creaturam exercebat in castitate sic probatur. In omnibus viatoribus puris hominibus castitas est cum pugna contra fomites. et cum casu ad minus in primum motum venialem. et cum possibilitate cadendi etiam in mortalem. exceptis in utero sanctificatis et apostolis spiritu sancto repletis. in beatissima autem virgine fuit castitas sine pugna fomitis. sine casu mortali. sine possibilitate cadendi etiam casu veniali. ergo castitas eius omni homini fuit inproporcionabilis. Item castitas beatissime marie virginis castitatem angelorum quinque gradibus excellit. Est enim multiplicior. nobilior. utilior. gloriosior. laudabilior. Multiplicior. Angeli enim habent tantam castitatem in spiritu. hec autem in carne et spiritu. Item nobilior. quia illa naturalis. ista gratuita. Item utilior. illa enim est naturalis et non meritoria. ista meritoria. Item gloriosior. hec enim sine victoria. illa autem cum victoria. Item laudabilior. hec enim est necessaria. illa vero voluntaria. Patet ergo quod beatissima virgo omnem creaturam excellit in castitate.

¶ De Sobrietate.
Sequitur de sobrietate. que dupliciter dicitur. Est enim sobrietas temperantie species. est etiam sobrietas que est abstinentia per satisfactionis penitentie et species iusticie. Prima sobrietas est cum pugna in omni viatore et cum errore. et cum possibilitate cadendi in primum motum gulae. sed in beatissima virgine fuit sine pugna. sine errore. sine possibilitate cadendi etiam in primum motum gulae. Ergo excellentius fuit in beatissima virgine sobrietas quam in alio viatore.

De fortitudine.

bat aliqua cautela contra insidias. qz decipi nō poterat. ergo nō habuit actum prudentie. hoc quoqz modo sicut eū habēt communiter viatores. ergo ipa nō habuit actū prudentie p modū vie. ergo p modum patrie. ¶ Item prudentia respicit cognitōem eoz que p̄tinent ad actionē fm q̄ est virtus cardinalis. agenda aut̄ sunt q̄dam exteriora z corporalia. z opera quedā interiora z spūalia. et p̄tinget aliquem esse exercitatū in tēporalibz z inexpertū in spūalibz. aliquem econverso.

Perfectio p̄ma.

Prima p̄fectio p̄tinet ad actōem. secūda ad p̄tēplatoēz. circa vtrā qz p̄tingit erroze esse in viatoribz communiter. sed in beatissima virgine fuit perfectio vtriusqz sine errore z possibilitate errandi. ergo habuit actū prudentie excellētius om̄i viatore

De fortitudine

Magnanimitas p̄ma spēs.

De Consequēter de fortitudine fm quē statū fuerit in beatissima virgine. Et p̄ ordinē querit de spēbz siue de partibz eius. Et p̄mo de magnanimitate que sic describit. ¶ Magnanimitas ē rōnalis aggressio terribiliū. Quē hec in summo fuerit in beatissima hōgine sic videt. Terribilissimū em̄ in hac vita est dolor mortis. z quāto natura nobilior tāto mors dolorosior z terribilior. sed spūs improportionabiliter nobilior est corpe. ergo martyriūz mentis maius est martyrio corporis. sed beatissima virgo martyr est martyrio spūali. alij martyres martyrio corporali. sicut patebit infra de martyrio z auereolis. ergo aggressio terribiliū improportionabilr maior fuit in beata virgine qz in alijs. ¶ Secūda est magnificentia que sic describit.

Maria ē martyr. mar. spūali

Magnificentia

Magnificentia est rerum bene gestarū felix p̄summatio. Consummatio aut̄ rerū bene gestarū p̄ beatā virgine excellit improportionabiliter oīs pure creature p̄summatōem. ergo in actu magnificentie excellit omnē viatorē.

Fiducia.

¶ Tercia spēs est fiducialque sic describit. fiducia est certa spēs p̄ducendi ad finēz rem que incepta est. s̄ certitudo spei beatissime virginis fuit absoluta z infallibilis. omnium alioz viatorū fiducia p̄ditionalis est z fallibilis. sed infallibile excellit fallibile improportionabilr inq̄tum tale. ergo fiducia beate hōginis excellit fiduciā omnium viatorū.

Securitas

¶ Quarta est securitas. q̄ sic describit. Securitas est habitus fm quē supuenientes incōmoditates nō formidant. q̄n qd̄ inceptū est ad finem p̄ducit. sed securitas beate hōginis fuit oīno sine timore separatois. ergo eius securitas excellit securitatem oīs viatoris.

Patientia

¶ Quinta est patientia. que sic describit. Patientia est bonus habitus aie om̄es aduersitates equanimiter portans. sed patientia beatissime virginis fuit inuincibilis z ab omni malo culpe impassibilis. omnium alioz viatorū patientia fuit vincibilis z a malo culpe passibilis. ergo ipsius patientia fuit alioz patientia maior.

Constantia

¶ Sexta est constantia. que sic describit. Constantia est animi stabilitas in p̄posito nō vacillans. sed stabilitas beatissime

De perseverantia fo. xl.

virginis fuit immobilis et omnium aliorum mobilis. Ergo eius constantia aliorum constantia inproporcionabiliter maior fuit.

¶ De perseverantia. Post hec querit de perseverantia. que dupliciter dicitur. Uno modo propositum per perseverantiam in fine. Alio modo actus perseverandi in fine voluntas beatissime virginis ad perseverandum fuit inflexibilis. omnium voluntas aliorum flexibilis. Ergo eius perseverantia aliorum perseverantie est inproporcionabilis.

¶ De temperantia. Postea de temperantia. que sic describitur secundum philosophum. Temperantia est illiciti animi impetus firma et discreta dominatio. Item Math. Erant qui manducaverant quasi quattuor milia hominum. Glo. Temperantia est refrenatio cupiditatis ab his que temporaliter delectant. Sed in hac definitioe definitur temperantia secundum actum vite et non patrie. et secundum actus istos non fuit temperantia in beatissima virgine. Ergo non habuit temperantiam per modum vite. sed patrie. Item Augustinus. Temperantia est amor incorruptibilis in deo et integer. sed tam amor et incorruptio et integritas fuit inproporcionabiliter excellentius in beatissima virgine quam in aliquo viatore. ergo habuit temperantiam inproporcionabiliter super omnes viatores.

¶ De speciebus temperantie. Sequitur de speciebus temperantie. que sunt castitas. modestia. et sobrietas. Et primo de castitate. Quod autem beatissima virgo omnem creaturam exercebat in castitate sic probatur.

¶ In omnibus viatoribus puris hominibus castitas est cum pugna contra fomites. et cum casu ad minus in primum motum venialem. et cum possibilitate cadendi etiam in mortalem. exceptis in utero sanctificatis et apostolis spiritu sancto repletis. in beatissima autem virgine fuit castitas sine pugna fomitis. sine casu mortali. sine possibilitate cadendi etiam casu veniali. ergo castitas eius omni homini fuit inproporcionabilis.

¶ Item castitas beatissime marie virginis castitatem angelorum quinque gradibus excellit. Est enim multiplicior. nobilior. utilior. gloriosior. laudabilior. Multiplicior. Angeli enim habent tantam castitatem in spiritu. hec autem in carne et spiritu. Item nobilior. quia illa naturalis. ista gratuita. Item utilior. illa enim est naturalis et non meritoria. ista meritoria. Item gloriosior. hec enim sine victoria. illa autem cum victoria. Item laudabilior. hec enim est necessaria. illa vero voluntaria. Patet ergo quod beatissima virgo omnem creaturam excellit in castitate.

¶ De sobrietate. Sequitur de sobrietate. que dupliciter dicitur. Est enim sobrietas temperantie species. est etiam sobrietas que est abstinentia patris factiois penitentie et species iusticie. Prima sobrietas est cum pugna in omni viatore et cum errore. et cum possibilitate cadendi in primum motum gulae. sed in beatissima virgine fuit sine pugna. sine errore. sine possibilitate cadendi etiam in primum motum gulae. Ergo excellentius fuit in beatissima virgine sobrietas quam in alio viatore.

Perseverantia
dicitur dupliciter

De castitate

Virginis castitas angelorum castitates excedit in quinque

Sobrietas dicitur dupliciter

De modestia

Abstinētia fit tribo de causis. **¶** Item alia abstinētia est q̄ fit tribo de causis. pro debito satisfactōis pro pctō p̄terito. p̄ cautela euasione. p̄ peccato futuro. p̄ deletione pene debite in p̄senti. sed in beatissima ḡgine nō fuit abstinētia satisfactōis p̄ debito p̄ pctō p̄terito. sed p̄ merito superogatois. nec p̄ cautela puisionis sed p̄ exemplo edificatois. neq̄ p̄ deletione pene. s̄z pro merito glorie. Igitur eius abstinētia fuit nobilior q̄ alicuius viatoris.

Modestia cō s̄st̄ in duob̄ **¶** De modestia **¶** Sequitur de modestia que cōsistit in duob̄. sc̄z in dictis et factis. vtrūq̄ habebat virgo beata in summo. In lingua q̄ nemo vnq̄ linguā domare potuit. hoc cōmuniter intelligit̄ de viatorib̄. sed beatissima virgo linguā in summo domauit. q̄ in lingua nunq̄ lapsa fuit. ergo modestia in dictis beatissime virginis omnez creaturā excellit. Itē in factis nō est q̄ nō peccet. septies in die cadet iustus. hoc intelligit̄ cōmuniter in viatorib̄. et de casu etiāz veniali. sed beatissima ḡgo nunq̄ peccauit. etiā nunq̄ cecidit. ergo in modestia facti oēm creaturā excellit.

De modestia in cultu vestii **¶** Sequitur de modestia in cultu vestii. Quis autē mod⁹ in cultu vestii p̄tineat ad modestiā. p̄bat̄ p̄ illud Thi. ij. Sicut autē et mulieres in habitu ornato cū verecūdia et modestia ornates se nō in tortis crinib̄. aut auro. aut margaritis. aut veste p̄ciosa. sed qd̄ decet mulieres p̄mittentes pietate p̄ omnia bona opa. **¶** Itē p̄ illud. quaz nō sit exteri⁹ capillatura aut circūdatio auri aut indumenti vestimētoz cultus. Glo. sicut crispatus habit⁹. Hiero. Mulieres serico vel purpura indute xpm induere nō p̄nt. auro margaritis adornate ornamenta cordis pdiderūt Itē Luc. xvi. Nō qdā erat diues etc. Glo. si in cultu p̄ciosaz vestii culpa nō ess̄. sermo dñi nō tā vigilāter ex p̄meret q̄ diues purpura et bysso indur⁹ apud iferos irremediabilē torqueret. Ex his autoritatib̄ innuit̄ q̄ adhibēdus ē mod⁹ in cultu vestii.

Questio Querit̄ ergo q̄liter ista modestia in beatissima ḡgine fuit. vtz descēdēdo ad respectissimū habitū vel cōsiderādo mediocritatē. videtur q̄ p̄mo mō. Hiero. q̄ cinis et cilitāss̄ arma penitentiū Itē Cris. de tunica icōsutili opinat̄ q̄ d̄r̄ incōsutilis sicut mulier d̄r̄ difformis nō q̄ sit sine forma. sed q̄ habeat malā formā. ita incōsutilis nō q̄ sit erat sine futura. sed q̄ habuit rudes suturas. et des̄up p̄terta fuit p̄ totū. i. tapeciata.

Vestitus dñi. Si ergo vestitus dñi adeo fuerit respectus vilis et asprimus. ḡ in matre misericōdie q̄ ei⁹ imitatrix est debuit esse habit⁹ respectus. **¶** Itē s̄m phm. diuersum est iudiciū de habitu vulgi et sapientum. cū interrogat̄ q̄s de vulgo q̄s sit habitus ḡgn⁹. Respondet de corus. q̄ decor attestat̄ honestati. Si interrogemus vnū de sapientissimis et de hoz famosissimis sc̄z Johāne bap. Respondet de capillis cameloz. ergo si s̄m cōsiliū sapientū eligitur vilitas in cultu. igitur cum beatissima fuerit prudentissima ipsa elegit vilitatem in vestitu.

De perseverantia fo. xl.

virginis fuit immobilis et omnium aliorum mobilis. Ergo eius constantia aliorum constantia inproporcionabiliter maior fuit.

¶ De perseverantia. Post hec querit de perseverantia. que dupliciter dicitur. Uno modo propositum per perseverantiam in fine. Alio modo actus perseverandi in fine voluntas beatissime virginis ad perseverandum fuit inflexibilis. omnium voluntas aliorum flexibilis. Ergo eius perseverantia aliorum perseverantie est inproporcionabilis.

¶ De temperantia. Postea de temperantia. que sic describitur secundum philosophum. Temperantia est illiciti animi impetus firma et discreta dominatio. Item Math. Erant qui manducaverant quasi quattuor milia hominum. Glo. Temperantia est refrenatio cupiditatis ab his que temporaliter delectant. Sed in hac definitioe definitur temperantia secundum actum vite et non patrie. et secundum actus istos non fuit temperantia in beatissima virgine. Ergo non habuit temperantiam per modum vite. sed patrie. Item Aug. Temperantia est amor incorruptibilis in deo et integer. sed tam amor et incorruptio et integritas fuit inproporcionabiliter excellentius in beatissima virgine quam in aliquo viatore. ergo habuit temperantiam inproporcionabiliter super omnes viatores.

¶ De speciebus temperantie. Sequitur de speciebus temperantie. que sunt castitas. modestia. et sobrietas. Et primo de castitate. Quod autem beatissima virgo omnem creaturam exercebat in castitate sic probatur.

¶ In omnibus viatoribus puris hominibus castitas est cum pugna contra fomites. et cum casu ad minus in primum motum venialem. et cum possibilitate cadendi etiam in mortalem. exceptis in utero sanctificatis et apostolis spiritu sancto repletis. in beatissima autem virgine fuit castitas sine pugna fomitis. sine casu mortali. sine possibilitate cadendi etiam casu veniali. ergo castitas eius omni homini fuit inproporcionabilis.

¶ Item castitas beatissime marie virginis castitatem angelorum quinque gradibus excellit. Est enim multiplicior. nobilior. utilior. gloriosior. laudabilior. Multiplicior. Angeli enim habent tantam castitatem in spiritu. hec autem in carne et spiritu. Item nobilior. quia illa naturalis. ista gratuita. Item utilior. illa enim est naturalis et non meritoria. ista meritoria. Item gloriosior. hec enim sine victoria. illa autem cum victoria. Item laudabilior. hec enim est necessaria. illa vero voluntaria. Patet ergo quod beatissima virgo omnem creaturam excellit in castitate.

¶ De sobrietate. Sequitur de sobrietate. que dupliciter dicitur. Est enim sobrietas temperantie species. est etiam sobrietas que est abstinentia per satisfactionis penitentie et species iusticie. Prima sobrietas est cum pugna in omni viatore et cum errore. et cum possibilitate cadendi in primum motum gulae. sed in beatissima virgine fuit sine pugna. sine errore. sine possibilitate cadendi etiam in primum motum gulae. Ergo excellentius fuit in beatissima virgine sobrietas quam in alio viatore.

Perseverantia
dicitur dupliciter

De castitate

Virginis castitas angelorum castitates excedit in quinque

Sobrietas dicitur dupliciter

De modestia

Abstinētia fit tribo de causis. **¶** Item alia abstinētia est q̄ fit tribo de causis. pro debito satif factōis pro pctō p̄terito. p̄ cautela euasione. p̄ peccato futuro. p̄ deletionē pene debite in p̄senti. sed in beatissima ḡgine nō fuit abstinētia satif factōis p̄ debito p̄ pctō p̄terito. sed p̄ merito superogatois. nec p̄ cautela puisionis sed p̄ exemplo edificatois. neq̄ p̄ deletionē pene. s̄z pro merito glorie. Igitur eius abstinētia fuit nobilior q̄ alicuius viatoris.

Modestia cō s̄st̄it in duob̄ **¶** De modestia **¶** Sequitur de modestia que cōsistit in duob̄. sc̄z in dictis et factis. vtrūq̄ habebat virgo beata in summo. In lingua q̄ nemo vnq̄ linguā domare potuit. hoc cōmuniter intelligit̄ de viatorib̄. sed beatissima virgo linguā in summo domauit. q̄ in lingua nunq̄ lapsa fuit. ergo modestia in dictis beatissime virginis omnez creaturā excellit. Itē in factis nō est q̄ nō peccet. septies in die cadet iustus. hoc intelligit̄ cōmuniter in viatorib̄. et de casu etiāz veniali. sed beatissima ḡgo nunq̄ peccauit. etiā nunq̄ cecidit. ergo in modestia facti oēm creaturā excellit.

De modestia in cultu vestii **¶** Sequitur de modestia in cultu vestii. Quis autē mod⁹ in cultu vestii p̄tineat ad modestiā. p̄bat̄ p̄ illud Thi. ij. Sicut autē et mulieres in habitu ornato cū verecūdia et modestia ornates se nō in tortis crinib̄. aut auro. aut margaritis. aut veste p̄ciosa. sed qd̄ decet mulieres p̄mittentes pietatē p̄ om̄ia bona opa. **¶** Itē p̄ illud. quaz nō sit exteri⁹ capillatura aut circūdatio auri aut indumenti vestimētoz cultus. Glo. sicut crispatus habit⁹. Hiero. Mulieres serico vel purpura indute xpm̄ induere nō p̄nt. auro margaritis adornate ornamenta cordis pdiderūt Itē Luc. xvi. Nō qdā erat diues etc. Glo. si in cultu p̄ciosaz vestii culpa nō ess̄. sermo dñi nō tā vigilāter ex p̄meret q̄ diues purpura et bysso indur⁹ apud iferos irremediabilē torqueret. Ex his autoritatib̄ innuit̄ q̄ adhibēdus ē mod⁹ in cultu vestii.

Questio Querit̄ ergo q̄liter ista modestia in beatissima ḡgine fuit. vtz descēdēdo ad respectissimū habitū vel cōsiderādo mediocritatē. videtur q̄ p̄mo mō. Hiero. q̄ cinis et cilitāss̄ arma penitentiū Itē Cris. de tunica icōsutili opinat̄ q̄ d̄r̄ incōsutilis sicut mulier d̄r̄ difformis nō q̄ sit sine forma. sed q̄ habeat malā formā. ita incōsutilis nō q̄ sit erat sine futura. sed q̄ habuit rudes suturas. et desup̄ p̄terta fuit p̄ totū. i. tapeciata.

Vestitus dñi. Si ergo vestitus dñi adeo fuerit respectus vilis et asprimus. ḡ in matre misericōdie q̄ ei⁹ imitatrix est debuit esse habit⁹ respectus. **¶** Itē s̄m phm. diuersum est iudiciū de habitu vulgi et sapientum. cū interrogat̄ q̄s de vulgo q̄s sit habitus ḡgn⁹. Respondet de corus. q̄ decor attestat̄ honestati. Si interrogemus vnū de sapientissimis et de hoz famosissimis sc̄z Johāne bap. Respondet de capillis cameloz. ergo si s̄m cōsiliū sapientū eligitur vilitas in cultu. igitur cum beatissima fuerit prudentissima ipsa elegit vilitatem in vestitu.

Demodestia cul' vestiu fo. xli

Qua aut mediocritate videt p bñm Hiero. q ait. Ornatus vestium et mediocritate
sordes pari, mo sunt fugiende ¶ Itē nihil tātum deo placet sicut zelus
aiāz. ad hūc aut ordinat pformitas. iuxta illud Quāibz oīa sum fa
ctus vt oēs lucrifacere. pformitas aut est in mediocritate. ergo cum
brissima hgo fuerit maxima zelatrix aiāz que spēs maxime lucriface
re voluit. ipa hoībz oībz maxime se pformauit. ergo mediocritate ha
buit in cultu ¶ Itē p̄tus in mediocritate p̄sistit. ergo cū brissima vir
go oībz exēplū virtutis extiterit in mediocritate habit' exēplū dedit.

¶ Ad p̄dictoz oīm euidentia et ad obiectoz pleniorē solutioem. et Solutio
ad ipsius solutiois intellectū et intelligētia faciliore hic quedā sunt
p̄mittēda d̄r Math. vlti. Predicate euāgelii oīi creature. Glo. ge
neri humano. qd hz aliqd cōe cū oīi creatura. esse cū entibz. sentire hō ē oīs creat'z
cū brutis. intelligere cū angelis. hec aut cōitas est cā et aptitudo na
turalis in viribz apphēsuiis aiē humane ad apphēdēdū vniuersalr
spēs oīm creaturaz cognoscibiliū. et s̄llr est cā ex parte rez cognosci
biliū. vt spēs ipsaz p̄sentent ipis viribz apphēsuiis. et sic fit natura
lis cognitio cognoscibiliū a cognoscēte. cū ad spēs obiectas p̄uertū
tur apphēsue vires p̄ similitudinē et quoddā desiderii qd itez ē natu
rale. ipsa aut rō in hoīe cū sit supior supiorē hz actōem oīm inferior
vñ phus. Quicqd pt virtus inferior pt et virtus supior. Cui p̄sonat
Dionys' in celesti hierarchia. Ordines supiores excellēter hnt infe
riorz dispositionū virtutes et nō ecōuerso ¶ Et ideo oīm sensibiliū
creaturaz et intelligibiliū est rō naturalr cognitiua rōne cōitatis na
turalis. et ipa cū sit collatiua naturalr cognoscit res et creaturas esse
signū aliqd vel vestigiū. sicut artificii artificis ex q etiā rō naturalr
est cognoscitiua creatoris. cui' creature sunt vestigia et signū. Et sic
p̄z q rō humana hz in sua natura q sit cognoscitiua sensibiliū crea
turaz et intelligibiliū et creatoris eaz. et q hz desiderii. ductiuum ad
cognoscēdū. hoc pt dici ductus naturalis. rōnis q ex solis bonis na
turalibz ducit tāqz ex p̄mis motibz ex pte ipsi'. S̄llr ex pte affectus
sunt qdā aptitudines naturales ad bonū q̄s quidā phi appellāt se
minaria virtutū q̄bz mouet aiā rōnalis ad bonū naturalr. ipa vero
aiā rōnalis sic existēs ē receptiua habit' multiplicis. s. artū et sciētia
tū ex parte p̄tutis apphēsue. sed hmoi nō ducit rōne extra motus
vel terminos ei debitos s̄m aptitudinē naturalē sed sunt facultates
et directōes quedā ad cognoscēdum ea ad q naturali ductu se hz. et
hec sunt habitus acq̄siti p̄ ingenii siue dati siue infusi. ex parte vero
virtutis motiue ē receptiua habitus p̄suetudinalis. qz nō erigit affe
ctus sup ductū nature vel sup ea q naturali ducta rō dicitat. affectū
vero s̄m se habentē cognouerūt qdā phi nō sufficere ad b̄tudinē.
¶ Tull'. Sepe dicimus et sepe dicēdū est naturaliter auidiissimi s̄.

Solutio

hō ē oīs creat'
Cōitas hec.

B

Ex pte affect'

De solutione obiectorum fo. xliij.

ratiā s; etiā videt z sentit vt sit meliorata. q; etiā p illū q̄ ē eiusdē nature ducit ad visionē diuinitatis. Et h̄ est qd̄ dicit ad Corin. Cū tradiderit regnū deo patri. Glo. Cū pduxerit credētes ad p̄tēplacōem de patris. vbi ē finis oīm z req̄es sempiterna z gaudiū. Sic igit̄ p̄t̄ qz aīa rōnal̄ s̄m illas vires gaudet de visione deitatis tāq; de visione summi p̄ficiētis ip̄m. z de visione dei hoīs. i. xpi tāq; de visione optimi et p̄fectissimi siue nature. cui⁹ influētia sic se meliorari videt z nobilitari vt videat deū. z visio ista eterna vita ē Joh. xvij. In q̄ summa veritas z summa bonitas. z sic reficit rōnalē vim indez ex toto eā decora bit z alliciet vt nihil aliud q̄rat videre nisi ip̄m aut p̄pter ip̄m. z ideo ibi erit p̄tinuatio visionis. Itē summū delectabile z cupiscibile sic in auitate p̄fundet. vt nihil aliud amet aut q̄rat nisi ip̄m aut p̄pter ip̄m et ideo non erit fastidiū. Itē summe arduū summa sua imobilitate irascibile roborabit z securabit vt nihil tenere aut tractare q̄rat nisi ip̄m aut p̄pter ip̄m. z ideo nō ē ibi fatigatio. vñ Aug⁹. de ciuita. dei. xij. Quęcūq; ab hoīb; honeste desiderat̄ erit de⁹ finis oīm desiderio rū eoz quē sine fine videbūt. sine fastidio amabūt. z sine fatigatōne laudabūt. vt aut̄ ad h̄ pueniat aīa rōnal̄ optz q; habitib; intermedijs eleuet̄. in q̄ eleuatōe s̄ grad⁹ z ordines quos vt plene cognoscas. Nota q; ē vnū vez delectabile remotiū imp̄fectōis z indigētie. z s̄m ordinē nature causē ad causatū. Itē in causato ē imp̄fectio z h̄ respectu siue causē. z indigētia. s. regressibilitas in nihilū nisi p̄tinuerit suū eē p̄ suā causam z h̄ oīno p̄t cognosci. Itē gētilis p̄t h̄ p̄tingeret cogitare in aliq̄ visione p̄ite veritat̄. Et igit̄ Aug⁹. in lib. de trinita. iij. Nonnulli sapiētes mūdi potuerūt acie veritat̄ vltra oēm creaturā trāsfere z lucē incōmutabilis veritat̄is quātūcūq; ex pte p̄tingere. h̄ aut̄ vidētes z cognoscētes p̄nt habere dilectōem. z sic ē delectatio in sapiētia. qz illa veritas illis apparet sicut lucēs. z sic eā amāt z nō apparet eis sicut purgās Aug⁹. iij. p̄fessionū. Cur veritas parit odiū nisi qz sic amat veritas vt q̄cūq; aliqd̄ amāt illud volūt eē veritatē. qz falli nollūt h̄i amāt veritatē lucētē nō redarguētē. Ecce q; illa veritas multis modis p̄t apparere. z cū apparet eis sicut lucēs p̄nt cogitare q; p̄ eam p̄ficiunt imp̄fectōes naturales in causato z remouent̄ indigētie. z amāt illā primā veritatē qui sic cognoscūt eam. Et amor ē natural̄ affectus inclinatio ad illā veritatē sic cognitā. Sed amare nō plus p̄t hō qz se extēdit natural̄ cognitō. z non potest operari sic vt attingat illā. Cui⁹ due cause sunt. vna insufficiētia nature destitute. alia imp̄fectio que puenit ex destitutōe nature. s. miseria penalis ex culpa originali quo ad reatū. hūc aut̄ defectū vel imp̄fectionē nō cognouerūt p̄hi ignorātes hoīes fuisse in duplici statu. z hoc propter miserā naturas esse que contracte sunt. nec illa veritate sic

Deus est finis

Nota

gētilis p̄t

Veritas

Amor est

Cause due

De solutione predictorū

**Sētilis
Spes d̄r**

lucēte hoc cognoscāt. Sed si viderēt illā redarguentē tūc cognosce-
rēt illā penalitatē esse p̄ causas a suo creatore. Apparet autē illa veri-
tas eis si vellēt credere. Ex quo ptz q̄ gētilis nō est in via nititur em̄
ex hoc nō habet spem neqz formatā neqz informē. Si autē spes dicat̄
que nō est veritas sed p̄fidentia ex p̄sideratōe libertatis diuine si di-
co misericordie sic p̄t in fide infidelis habere spem. i. p̄fidentiaz. z hec
confidentia facit naturā niti q̄tum potest esse fm se. sed hoc totum
parum prodest. de fideli autem aliter

gr̄a sacramētāl̄

¶ Est autē status naturalis respectu fidelīū. Sciendū q̄ gratia sacra-
mētāl̄ in qua sunt oēs s̄tutes naturaliter cū suscipit̄ vt h̄mōi ē in-
troducēs in vitā z hec remouet impedimētū pueniens ex desitutōe
nature z inuat ipsam z roborat z eleuat z pducit. hec autē sufficit vt
cōsecratus hac gratia collocef̄ in patria. si decedat ante tempus liberi
arbitrii determinatū ad operandū. et hec est status vie vniū. In ad-
ultis vero est aliter. Gratia sacramētāl̄ sp̄ stat cū qua est gratia vir-
tutū vel que est virtus que est ad operādū ppter deū qua gratia si
nō operet̄ cū debet operari peccat. hic nō habet nisi signū vie z memo-
riale aliqd̄. z deformant̄ virtutes in eo. z h̄z spem z fidē informē. quia
si nō operat̄ cū debet operari z nō impedit̄ aliunde vel simpliciter vel
ad tēpus tūc peccat mortaliter. vel ex omissione. vel ex negligentia.
vel ex aliquo alio. z sic est extra viā. qz t̄m̄ habet signū vel memoriale
vie huius. adhuc tamē habet aliquā spem. sed p̄ illā nullū gaudiū
habet. qz est valde remota a termino. qz illa est non ad obtinēdū ali-
quē terminū. sed illa spes est idē quod nō diffidētia de dei misericor-
dia. hoc gentilis habere nō potest. z illa spes ē respectu misericordie
vt itez reuocet̄. qd̄ itez gentilis habere nō p̄t. Si autē operat̄ z est t̄m̄
in mortali pctō in idē redit cū hoc qui nō operat̄. Sed si in iuuenili
nō t̄m̄ hic est extra viā penitus sed plus morat̄ in viā z a recta. cadit
in nō rectā. sicut inter duos terminos z eosdē p̄t esse linea recta z cur-
ua. vt dyameter z costa. sed dyameter est breuior. vnde rectū diffinit̄
quod est inter terminos spaciū breuissimū. Si autē sine peccato est
tūc habet spem formatā ex qua orit̄ gaudiū. licet nō omnino plenū
qz nō adhuc nisi in spe habet p̄miū q̄tū est de ipsis virtutibz spe fide
et charitate. Si autē sup̄inducta fuerūt. dona vt amplior sit gratia iā
habet pignus aliqd̄ fm q̄ d̄r ap̄ls L̄hozin. dedit pignus spūs in cor-
dibz nostris Glo. i. dona q̄ sunt pignus spūs sc̄ti qd̄ est in nobis. z ta-
lis sic se h̄ns iā plus habet q̄ spem. qz iam h̄z quādā similitudinē eī p̄
gratiā faciētē deformē. Et de tali d̄r in sentētis q̄ talē rem aliquatenus
nō solū iā spe s̄z etiā re h̄z. p̄t in viā adhuc plus teneri a q̄busdā qui
tam habēt aliquā p̄gustatōem. z illi nō h̄nt tātūmodo pignus sed
et arrā fm q̄ arra ē pars premiij. Sed illi z si sunt in viā non tamen

Nota

E

De graduū distinctōe ffo. xliij

hoc hinc fm statū vie. sed vt sunt pter status vie. Aug^o. sup Sen. ad litterā. xij. Nemo vidit deū viuens vita ista. nisi ab hac vita aliquo mō moriat. siue omīno exiens de corpe. siue ita auersus & alienat^o sen sibi vt merito nesciat vtz in corpore vel extra corpus sit. vt dicit ap^lus Choz. hanc em̄ visionē mens ab omī corpe & ab omī late mundata et a similitudine corpis alienata & abrupta corpe habere potest

¶ Collige igitur ex pdictis & nota q̄ tripl^r possunt distingui grad^o quib^o ascendit ad videndū deū. Primo fm ordinez actū natura lem inter se. sicut docet Aug^o. in libro de quātitate aie. ponens gradū primū inter actus aie vegetatōem qui communis est cū arbutis. Secūdo sensus. qui est nobis communis & brutis. In tercio memoriā intelligibilē. que est cōis doctis & indoctis. bonis & malis. Quartus gradus est eleuare se supra se. & mūdare oculū ab omī terrenitate. Quintus. custodire atq; firmare ipsam sanitatem. Sextus est serenū & rectū aspectū in id qd̄ videndū est dirigere. Septimus gradus nō q̄ iam sit gradus. sed māsis & visio ipa veritatis. ¶ Itē eorūdem gradus aliter sic noiat dicens Ascendentib^o ergo versus sursum primus actus docendi. eā dicitur aiatio. scd̄s est sensus. terci^o est ars. quartus virtus. quintus tranquillitas. sext^o ingressio. septim^o p̄teplatio. Possent & hoc mō appellari. de corpe. p̄ corpus. circa corpus. ad se ipsam. in se ipa. ad deū. apud deū. Possent & sic. pulcre de alio. pulcre p̄ aliud. pulcre p̄tra aliud. pulcre ad pulcrū. pulcre in pulcro. pulcre ad pulcritudinē. pulcre apud pulcritudinē. S; ista videre vt vidēda sunt vere paucorū est. neq; ad h̄ q̄sq; nisi vera religione sit idone^o Est em̄ religio vera q̄ se vnit deo aia. vñ se pctō velut abrupter reco ciliatōe religat. ¶ Itē distinguūtur isti gradus fm statū potentiarū respectu obiectoz. vt primus gradus sit visio in sensum fm imaginatōne. & hic vñ mūdo tanq; speculo. Secūdus est in imaginatōne fm imaginatōem. hec nō mūdo sed mūdi imagine vñ vt speculo. Tercius gradus est visio in imagine fm rōnem qñ rō imaginis qñ tur & cū admiratōe inuenit. Quartus est in rōne fm imaginatōem qñ p̄ visibiliū similitudines ad inuisibilia rō reducit. Quintus in rōne fm rōnem qñ ex q̄busdā cognitis ad aliqua incognita rō rōcinādo p̄gredit. Sextus supra rōnem nō p̄ter rōnem. qñ p̄ mentis subleuatōem cernit qd̄ mentis naturā trāscendit. & ei qd̄ p̄ aciem intel ligentie cernit natura rerū acq̄escit. Septimus supra rōnem & p̄tra rōnem. & hic est speculatio fidei q̄ est suba rez sperādaz argumētum nō apparentiū. Octauus est extasis siue raptus in qua rachel. id est actio morif. & benjamin. i. p̄fectio p̄tepl. tōis generat^o Des hi grad^o distinguūt fm ordinē potētiarū & actū. vel actū respectu obiectoz

¶ Secūdo mō s; grad^o in h̄mōi eleuatōe aie ad deū fm maiorem

h i.

Grad^o ascēsis
nis i deū distin
guūtur tripl^r.

Aliter gradus
nominat

Religio vera
Gradus di
stinguūtur.

De uisionis dei gradibus.

habituū gratuitoꝝ pfectōem aiam sup posse nature magis ⁊ magis eleuantū. ⁊ deo ppinquius ꝓtingentiū inter quos pmo gradu eleuant gratie sacramentales impedimēta culpe ⁊ pene remouētes ⁊ fomitem diminūctes que aiam trahūt. Secdo gradu sunt p̄tutes aiam in esse gratuite pficiētes pmo. ⁊ p opatōes in finē dirigētes. Tercio gradu sunt dona aiam ad excellentiores actus gratuitos pficientes et magis fini ꝓiūgētes. In quarto sunt fructus aiam fm possibilitate uie deo ꝓiūctā delectātes ⁊ reficiētes. Ex his q̄ttuor gradibꝫ a latere currūt beatitudines circa subiectū in quo sunt predicti habitus. Statum pfectōis fm modum uie ꝓplentes

Tercio mō

**Qualis diuer
sitas**

Gradus q̄nqꝫ

Gradꝫ q̄ttuor

Gradus tres

Tercio mō est ordo in ista p̄dicta eleuatōe aie ad deū fm diuer-
sitate status subiecti qd̄ eleuat. ⁊ diuersitate mediꝫ p qd̄ eleuatur. Di-
uersitas status subiecti quadruplex est. Eoz em̄ q̄ eleuatur ad uide-
dum deū alij sunt in statu uie. alij p̄ter statū uie. alij supra statū uie. ⁊
iuxta statū patrie. alij in statu patrie. Illi qui eleuatur p̄ modum uie
uidēt p̄ speculū in enigmate. Et faciūt q̄nqꝫ gradus. Primꝫ gradus
est uidere p̄ uestigiuū in creaturis. Secdꝫ p̄ imaginē in aia. Tercius
fide informi. Quartus fide formata. Quintus ꝓtemplantiū. Illi q̄
uidēt p̄ter statū uidēt p̄ speculū in lumine. Et faciūt quattuor gra-
dus. Primus est uisio p̄phetaz. Secūdus moysi facie ad facie. de
quo d̄r q̄ loquebat̄ ei de nō sicut in p̄phetis. sed ore ad os. sicut lo-
quit̄ amicus amico. Tercius est uisio Johānis in pectore. de quo d̄r
Augꝫ. Transcēdit oēm nebulā qua ois terra tegit̄. ⁊ puenit ad lim-
pidū celū. scz deitatis claritatē. Itē Augꝫ. Deitatis potentia limpi-
dius ꝓtēplans ceteris. cū d̄no ad celū uolās celestis sapiētie haustu
de dominici pectoris fonte limpidius ceteris potant. qd̄ intelligit̄ re-
spectu euāgelistaz alioꝝ. Quartꝫ gradus est uisio uite ade in statu
innocētie. que fuit intellectus existens sine oīni enigmate ⁊ sine im-
pedimento. nō t̄m culpe sed pene. ⁊ p̄ potentia aie existentis in corpo-
re quodāmodo ⁊ sine oīni fomite. ⁊ ita nature nō deteriorate p̄ pec-
catū. Et ideo est ultima in genere illo. Illi q̄ uidēt supra modum ui-
te uident sine speculo in lumine. Et faciūt tres gradus. In p̄mo est
cognitio ade in sopore. de quo intelligit̄ illud Sen. Immisit d̄ns so-
pore in adam. Glo. extasis illa ad hoc imissa est ut mens ade intrās
in sanctuariū dei nouissima itelligeret p̄iceps angelice curie. Secdꝫ
gradus est raptus. sicut Pauli ⁊ Joh. in apocal. uiderūt De uisione
pauli d̄r in glo. ad chorin. q̄ ap̄ls uidit deū in illa uita qua uidēdus
est in eternū. Et itē q̄ uidit sicut illi de tercia hierarchia ⁊ sine medio
De uisione ioh̄is in p̄logo super Apoꝫ. Intellectualis uisio est q̄n
sp̄sctō intinante aliq̄s ꝓcepit aliq̄d mysticum. sicut Joh. in hoc li-
bro fecit. nā nō realiter ista uidit. sed diuino suffamine inspirate cō-

De visionis gradib⁹ Fo. xliiif.

uenientia signa passionū z designabilia intellectu suo pfigurauit. Et ita visionē iohānis z pauli ponimus in eodē gradu. Tercius gradus est in via cognitio beate virginis. que oēs pdictas cognitōes tribus gradib⁹ supgredit^r. Primus est eleuata puritas qua excellit omnē viatorē. Scd⁹ est medi⁹ improportōabilis quātitas. videlz gratie plenitudo. que in ea tāta fuit q^o in pura creatura equalis esse nō potuit. Tercius est eleuātis charitas. scz dei. q^o eam sup oēm creaturā dilexit. z improportōabili charitate eam sibi sociauit. et ideo hec visio eius sup oēm visiones vie fuit ppinquissima visioni patrie et nō citra q̄tum ad actū. Illi autē q^o eleuatur fm statū patrie vidēt per spēm. Et faciūt tres gradus. In pmo gradu ē visio hominū anima et corpore gloriatorū. de qua Aug⁹. Hoc minime dubitanduz est raptā hoīs a carnis sensib⁹ mentem. etiam post mortē ipsa carne depurata videre deū sicut vident angeli. angeli em vidēt deū absq^o omni corporali forma. sed a corpore separati. cognitio autē aie gloriificate ppter vnionē anime ad corpus est inferioris gradus. z hoc intelligendū est fm q^o ordinat natura ad naturā. fm em esse gratie habent se vt excellentia z excessa in hmōi eleuātōe. Scd⁹ gradus est visio angeloz. Tercius gradus visionis patrie est visio gloriose virginis matris dei. que sup omnes creaturas improportōabiliter z limpidissime z ppinquissime ptemplat maiestatem dei. vtpote sup omnes choros angeloz exaltata. z ideo tres hierarchias supgressa. In quarta dextris cū filio eius. id est in potiorib⁹ bonis collocata. Sup omnes visiones has est visio dñi nostri iesu xpi. In qua possumus tres gradus assignare. Primus est visio dñi nostri iesu xpi quā habuit p cōprehensoris gratiā. qua inter omnes pprehensores pfectissime videt deum. z omnia ad sua z suozū beatitudinem spectantia. Secū⁹ gradus est per gratiā vnionis qua adhuc cognoscit excellētius anima xpisti naturā diuinā sibi vnitā. et omnia ad mysterium vnionis z incarnationis spectantia. Ultimus est visio dñi nostri iesu xpisti. que debetur ei rōne diuinitatis. que est eadē. que est visio totius trinitatis. respectu cuius omnes pdicte cognitiones z visiones sunt impfecte. sicut creatura respectu creatricis essentie. et respectu hmōi d^r Grego. q^o essentia dei a nullo videbit plene. et Isidorus. q^o trinitas sibi soli nota est z homini assumpto.

¶ Nunc ergo reuertamur ad cognitionem beatissime virginis ppter quam sunt hec omnia introducta. Concedimus q^o beatissima virgo omnē modū cognoscendi et cognitōem quā aliq^o creatura habuit in via. trib⁹ vt dictū est gradib⁹ supgressa est. z preter hec excelsūm excedit lit alias tripl^r cognitōes viatorū. in cognitōis pfectōe. in habit⁹ possessiōe. i^o mō cognoscēdi cū q̄ere z sine abstractōe. qualis est in raptu.

Grad⁹ hginis
q^o tripl^r excedit

Tres gradus

Visio iesu
Tres gradus

Virgo maria
cognitōis mo
dum excedit

De marie cognitione

- Perfectio** ¶ Perfectio em̄ cognitōis maior debet ei rōne maioris eleuatōis per habitus nobiliores et excellentiores. Habitus possessionē dico. q̄ talis habitus est actus qualē habuit paulus in raptu ad tēpus et post statim nō habuit. sed habitus cū actu cessauit. talis in quā generā habitū. s̄ p̄fectiorē beatissima virgo semp et continuo habuit ab eo tpe q̄ primū mater dei facta fuit vsq; dū idem habitus in gloriosam cognitionē fm̄ statū patrie p̄fectus fuit. et ita p̄tinuatio possessionis debebat ei rōne p̄fectōis maioris qua huic vite sup oēs viatores funditus mortua fuit. et vita peccati extincto fomite irrefuscitabilr̄ mortua fuit. p̄pter qd̄ vita eius cū xp̄o in deo abscondita semp fuit. et curie angelice p̄sens intra sanctuariū dei habitauit. ¶ Modus etiā cognoscendi semp fuit p̄ modū abstractōnis. vel stuporis vel extasis. vel soporis. Nec aut̄ p̄tingūt p̄pter excellentiā et improporcionabilitatē luminis ad intellectū illuminabilē. vt p̄ se in corporali lumine et trans figuratōe dñi qñ ostendit eis claritatē similitimā claritati glorie Dicit em̄ q̄ petrus et q̄ cū eo erāt grauati erant in summo ita vt videre nō possent. vñ dño petrus dixit. Bonū est nos hic esse nesciens quid diceret. stupor em̄ circūdederat eū. Sili modo in lumine spūali est. vnde paulus excellentiori visione stupefactus dicit. vtrū in corpe vel extra corpus nescio deus scit. Hūc aut̄ stuporē beatissima virgo nō habuit cuius intellectus dei formior illi luci p̄portionabiliter fuit. Un̄ sicut eadē lux que ē egris oculis odiosa sanis oculis est amabilis. p̄ eandē etiā lucē clari oculi p̄fectius vident et sine p̄turbatōe. Egrī aut̄ minus p̄fecte et cū p̄turbatōe. Ita spūalis lux q̄ oculis pauli fuit improporcionabilis. et ideo raptū fecit cum stupore. Talis em̄ lux oculis beatissime virginis fuit p̄portionabilis sine stupore cū delectatōe. et hoc debebat ei rōne puritatis et iudiciē qua sup paulū et oēs viatores nitebat et ip̄porcionabilr̄ et excellenter
- Habit⁹ fidei** ¶ Concedimus ergo q̄ in beatissima virgine fuit habitus fidei. Et possunt duo habitus esse simul. vnus ad minus p̄fectū habitus et actū. alter ad magis p̄fectū. sicut et actus q̄ est in raptu p̄ esse cū habitu fidei. sed nō eod̄uerso. fidei actus cū habitu rapt⁹. Un̄ q̄ diu est in potentia habitus fidei tam diu est aliqd̄ de obscuritate. et non ita plene depurata sicut in statu p̄prehensoz est. est tñ illi depuratōi solo p̄ similitima que est in patria qñ potētia oīno erit deiformis. Ex quo p̄ solutio eoz que de fide beatissime virginis sunt obiecta
- Dia exigūtur** ¶ Ad ea que de ipsius charitate sunt obiecta rursū p̄notamus. scilicet et ad ea que de spe sunt obiecta. q̄ tria exigūtur ad hoc q̄ charitas viatoris p̄ficiat ad hoc vt transeat in charitatē p̄prehensoz in subiecto charitatis. Primū est depuratio. secundum est in se collectio. terciū est eleuatio. Primū igitur oportet q̄ fiat separatio a contra

rijs dispositōibz in subiecto que impediunt p cōtrarias inclinatioēs
 habitus charitatis pfectōem. Sunt autē tria a quibz oportz purga
 ri z segregari. videlicet culpa. penaz corpulētia. p omnia ista tria im
 pedif pfectio charitatis in viatoribz in statu isto. p scdm statum im
 pediebant patres in lymbo. p tertium tm adam in paradyso Et de
 his tribz dicitur in libro sapiētie. Corpus qd corrumpit aggrauat aiā
 et corpus corpulētia. corruptō culpam. aggrauatio pena Nec obstat
 qd in dño Jesu fuit fructio vbi tamē corpulentia z pena fuit. qz vnio
 ad diuinā naturā vicit z abstulit hec impedimēta. Scdm qd erigit
 ad charitatis pfectōem est subiecti in se collectio. p quod tria etiam
 ponunt impedimēta. Anima em fm q natura est quedā forma cor
 poris naturalis. z ligat ad corporaliū imagines z species. obligatur
 ad diuersas corporis passioēs. z diuidit in diuersas operatioēs ¶ De
 ligatōe ad corporaliū imagines Aug. li. de trini. x. Tanta vis amo
 ris est vt ea que mens cū amore diu cogitauerit. eis cure glutino in
 hererit attrahit secūz cum se cogitandā quodammodo redit. z infra
 Errat ergo mens cū se hmoi imaginatioibz tanto amore coniūgit vt
 etiā se aliquid hmoi esse existimet. post hec dicit q fuerunt ex hoc diuer
 si errores phozū z alioz ponentū eam ignem esse. alij athamos z sic
 de alijs. Et ibi subiungit. sic hoc em abozis erroris dedecus. cū rerum
 sensitiuaz imagines secernere a se nō potest vt se solā videat. coheret
 em ei mirabiliter glutino amoris z hoc est eius immūdicia. qm dū
 solā se nitit cogitare hoc se putat esse sine quo nō se potest cogitare.
 Cū ergo ei precipit vt seipam cognoscat non se sibi tanqz detracta sit
 precipit sz vt illud qd addat detrahat. hec est pma collectio scilicet ab
 imaginibz corporalibz detractio ¶ De obligatōe ad corporis passio
 nes Aug. in libro de aia z spū. Quibusdā affectibz z quadā amicit
 cia aia corpori iungit. fm quā amicitia nemo vnqz carnē suaz odio
 habuit. socia nāqz eius est licet eius societate pgrauet. ineffabili nāqz
 dilectōe diligit illud. amat comitē suū. z ideo libera esse non potest.
 doloribz eius vehemēter afficit. formidat interitū que mori nō p̄t. ca
 uet defectū que p naturā nō p̄t deficere. oculoꝝ speculatōe depascitur
 sonozibz delectatur. auditibz suauissimis iocūdatur. z odoribz larga
 epulatioe reficit. Et licet his rebz nullatenus vtaf graui tm merore af
 ficiat si subtrahāt. ¶ Tertiu impedimētū ē diuisio i diuersas operatioēs
 de qua Aug. in libro de spiritu z anima Qd autē anima fm sui cor
 poris effectus varijs nuncupat nominibz. Dicitur em dum vegetat
 vita. spiritus dum cōtemplat. sensus dū sentit. animus dum lapit.
 dum intelligit mens. dū discernit ratio. dum recordatur memoria.
 dum cōsentit voluntas. Ab istis ergo tribz colligitur anima in seip
 sam. p imaginationū corporalium abstractōem. p passionū corpo

perfecto caritatis
 vie p tria impe
 ditur
 Non obstat

tria impedimēta

Dedec' erroris
 abozitur

3
 Aia noiaf.
 varijs noibz.

De predictorū solutione.

ris cessatōem p. operatōnū vnionē De vnione actūū dicit Aug^o. Sensus vertit in imaginatōem. imaginatio in rationē. ratio in intellectū. intellectus in intelligētā. intelligētia in deū. De abstractione a passionibus Aug^o. in lib. soliloquior. dum in hoc corpore est aīa etiam si plenissime videat hoc est intelligat deū. tñ qz corporis sensus vñt proprio opere. si nihil quidē valeret ad fallendū non tamē nihil ad ambigendū. Et potest adhuc dici fides ea qua resistit z illud esse verū potius credit. Item quia in via ista qzqz deo intellecto anima recta sit. tamē qz multas molestias sustinet. sperandū est post mortē omnia ista incomoda nō futura. ergo vt spes que in hac vita est deserit animā. Sed tamē post hanc vitam totā se in deū collegerit charitas. restat qz ibi teneat. Itē Aug^o. in li. de spū z anima. Lumen anime est deus cū effluētia dulcedinis sue. bonū carnis ē mūdus cū anime iocūditate. Sed mūdus exterior deus ē interior. nihil em̄ deo interius nihil eo p̄sentius. interior em̄ est om̄i re. qz in ip̄o sunt omnia. Exterior est om̄i re. qz ip̄e est sup̄ om̄ia. ab hoc reuertētes mūdo ad deū z quasi abhinc sursum reuertētes p̄ nosmetip̄os trāsire debemus ad dñm. hoc est homo debet intrare ad semetip̄m. z nō solū intrare ad se sed ineffabili qdāmodo introitu trāsire seip̄m. q̄ em̄ interius intrās z intrinsecus penetrās seip̄m. transcēdit. ille istinc ad deū ascēdit. Ab h̄mōi ergo distractōnibz cor nostrū colligamus z ad eterna gaudia reuocemus. vel saltē ab illicitis z vanis cogitatōibz restringamus. z aliqui radiū cogitatōis in lumine figere valeamus. hec est em̄ requies cordis nostri cū dñm suū contemplat. z ip̄a sua contemplatōe suauiter reficit z dulce ē illi semp̄ qd̄ ad desiderandū. qd̄ ad laudandū. z qd̄ amandū semp̄ est suauē. nihil em̄ ad beatā vitam prestatius videt qz qz clausis carnalibz sensibz extra carnē mūdūqz effectum quemp̄ia inter semetip̄m p̄uerti alienūqz effectū a cupiditatibus mortaliū sibi soli z deo loqui. De ista triplici collectōe simul. scz actūū z affectūū Aug^o. in libro de quātitate anime. Purgat mens a peccati colluione ab erroz obtenebratōe a rez fantastica imaginatōe. a rez naturaliū fallaci p̄portōe. a rez tpaliū vana delectatione. Tertiū qd̄ exigit ad charitatis p̄fectōem est eleuatio q̄ fit p̄ tria. fit em̄ natura conāte. gratia subleuāte. deo attrahēte. De conamine nature dictū est supra de Zacheo. in solutōne post de modestia vestīū. q̄ pusillus erat de subleuatōe in deū. qz ascendit in arbore. cum glo. sup̄ predicta. Sed qz nō sufficit ad coniunctionē que est in charitatis p̄fectione nec conatus nature nec subleuatio gratie sue dignitatis attractio. vnde clamat sponsa. Trahe me post te Et dñs in euangelio. Nemo venit ad me nisi pater meus traxerit eū. Etiam ad conamen nature disponunt antecedentes miseriarum p̄sentium stimulatōes.

Spes deserit animam

De est interior et exterior.

Nota

requies cordis nri

Eleuatio fit p̄ tria.

Ad conamen nature

De predictoy solutioe Jo. eluf.

proprie defectibilitatis cognitio. et summe perfectiois naturalis appetitio Ad istam eleuationem disponunt antecedentes inchoatiue gratie sacramentales. virtutes. gratie sanando a malo culpe et pene. virtutes adiaciendo in bonum. progressiue dona et fructus. dona ad excellentiores actus adiuuando. fructus laborantes reficiendo. completiue autem secundum statum victritudines. secundum statum patrie dotes. De attractioe nota quod tanto in naturalibus maior est motus quanto maior sit appropinquatio ad finem suum. Et non est sola appropinquatio causa augmenti sed etiam similitudo et conuenientia ad suum ubi. ubi gratia ut quanto magis mouetur lapis deorsum tanto magis intendit suus motus. et sicut ignis sursum Et ita in naturalibus motus naturalis sufficit mutare proportionem mobilis ad suum ubi et per hoc solum fit propinquus. Sed in voluntariis motus non sufficit mutare situm ipsius virtutis naturalis ad suum ubi siue ipse ubi quod est deus et hoc est quod in naturalibus est terminus ubi ita quod non motor et cooperator. Sed in voluntariis ipse ubi est motor et cooperator et ita per id ad quod motus est et quod mouet non habet motus quod sit appropinquatio Est autem ipsius appropinquatiois terminus perfecta conformitas voluntatis diuine et humane deiformis effectiue Ad hanc attractioem et appropinquatioem et conformitatem tria specialiter disponunt et antecedunt in via. opera instructiois vel edificatiois. opera patientie et passionis. opera superogatiois De operibus instructiois Aug⁹ Lex hec est diuine prouidentie ut nemo a superioribus adiuuet ad cognoscendum et participandum gratiam que non ad eandem potentiam affectu inferiores adiuuerunt. unde et in Joane legitur de caypha quod cum esset pontifex annus illius prophetauit. in quo dominus ostendit quod etiam malis ratione platonis ad utilitatem aliorum tribuit dona. unde et Saule legitur quod post unctionem in regem intravit in eum spiritus domini et prophetauit De operibus patientie et passionis apostolus. Nam virtus in infirmitate perficitur. quod etiam figuratur in Job qui post perfectam victoriam patientiam suam omnia bona recepit dupliciter. De operibus superogatiois Marci. x. Amen amen dico vobis quod nemo qui reliquerit terram. qui non accipiet centes terminum terram. Et in seculo futuro vitam eternam. Consistit autem perfectio charitatis transiuntis de statu vie in statum patrie in plena depuratione et omnimoda collectioe in perfectissima eleuatione. propter ergo perfectio charitatis de statu vie in statum patrie transmutata de se sine substantiali additione perfectam sui in se collectioem. per actus extensionem. per actus et habitum meliorationem et nobilitatem et per summam cum summo bono coniunctionem. unde creditur quod sicut corpus glorificatur suo modo. ita anima glorificatur suo modo. Manifestum est autem quod corpus glorificatur per depurationem et eleuationem et nobilitatem sine extrinseca adiectioe Corpus enim constitutum ex quatuor elementis et quinta essentia sui duos ordinat statum. scilicet corruptiois et statum incorruptiois. Et

Ad eleuationem istam

Nota de attractioe.

In voluntariis

tria disponunt.

Perfectio caritatis

Nota Perfectio charitatis fit. Corpus glorificatur

De predictorū solutione.

enī quattuor elemēta sint corpalia fm partes 7 quinta essentia sit in corpalis q̄dū in humano corpe dominant 7 opant qualitates elemētales 7 sunt actiue 7 formales 7 fm eas regit 7 amministraf cozpus. pprietates quinte essentie sunt sopite quasi sine actione. necesse est corpus subiacere penalitati. passibilitati. corruptōi. 7 tādē dissolui. ppter otinuā pugnā otarioꝝ adinuicē repugnātiū quoz tandē necesse est alteꝝ vincere sup alterū. 7 sic alteꝝ expellit 7 armoniā destrui et aiā separi 7 corpus dissolui. iuxta illud phi. Egrediente anima corpus expirat 7 marcescit. Cum aut natura semp intendat sui cōtinuatōem 7 sui esse ppetuatōem 7 sublimatōem inquātū p̄ inconueniēs esset q̄ in corpore cōposito ex natura incorporeali vt ex natura lucis 7 naturalibꝝ corruptibilibꝝ vt sunt elemēta. semp essent formales 7 actiue. pprietates naturaz minus nobilium 7 corruptibiliū. 7 nunq̄ regularet 7 amministraf corpus. fm naturā incorruptibile et meliore. ergo necessario erit trāsitus de pprietatibꝝ naturaz corruptibiliū ad pprietatē nature incorruptibilis. hoc aut fit cū corruptibile hoc induerit incorruptōem. in quo statu quidē remanebūt elemēta fm substātiās suas sopitis actionibꝝ. 7 naturales fm naturaz corpis quintā diuino nutu omēs exercēt agentes actōes. 7 sic nature prius agētes mō sopiunt. 7 prius sopite modo omēs opatōes in corpore operant. ¶ Simili mō glorificatio aie videt fieri p hūc modū. cū enī mō anima habeat opatōes qualdā fm pprietates naturales acq̄sitas. 7 qualdā fm pprietates naturales gratuitas. 7 operationes que fiūt fm qualitates naturales fortes 7 euidentēs sunt 7 frequentes operationes gratuite debiles 7 rare 7 exiles 7 immanifeste. incōueniens aut est q̄ substātia rationalis habens opatiōes nobiles magis 7 minus nobiles semp exerceat minus nobiles cū euidentia 7 excellētia 7 frequentia. 7 nunq̄ exerceat magis nobiles cū euidentia et excellētia. ¶ necessario erit alter status aie. quo opatōes nobiliores erūt excellentes 7 euidentēs 7 aiā pficientes. pprietates aut naturales sopite 7 materiales 7 sine actōe. hoc aut erit qn̄ neq̄ esuriēt neq̄ sitient amplius q̄tū ad nutritiuā. qn̄ neq̄ nubent neq̄ nubent q̄tū ad generatiuā. 7 sensus vertet in imaginatōem. 7 imaginatio in rationem. vt dictū est supra q̄tū ad opera sensitiua. 7 sic in statu illotm̄ erit anima fm potētias operatiuas in deū cōuersiuas p actiōes qualitatis gratuitas informatas. 7 hoc est glificatio fm se. ¶ Cū aut et ipse pprietates gratuite siue qualitates quedā sunt impfecte. qdā cū impfectis iūcte. nec posset cōplene pfectū qd̄ in se ē impfectū vt impfectōi diūctū. cū pperates iste fiāt summa aie pfectio. necesse est impfectū euacuari 7 pfectū ab ipso separi. sola aut charitas pfecta est que ē vinculum pfectōis. ergo necesse est omēs alias virtutes eua-

Nota causam corruptōis

Nature itētio

Trāsitus erit

Glificatio aie.

Alter stat⁹ aie.

ppeta. gratuite

De Marie charitate Fo. xlviij

curari vel sopiri ab actionibus. sola autem charitate dominari et exercere
omnes operationes. et tunc implebitur plene quod preceptum est. Diligas dominum
deum tuum ex toto corde tuo. quod tunc implebitur quoniam omnis actus naturalis
cessabit quantum ad actum. et omnis alterius virtutis habitus erit sopitus
quantum ad actum. et anima cum suo esse tota nobilissimo habitu implebitur.
et nihil nisi charitas in animam ad actum regredietur. cum omnia preterierint
propter amorem dei. Tunc fiet quod scriptum est. siue fides euacuabitur. siue
scientia destruetur. ipsa enim scientia materia est affectus et via in delectationem
non. unde actus scientie secundum quod est motus ad effectum destruetur sola charitate
totum occupante. et hec est glorificatio charitatis que glorificata generat
letitiam. de qua dicit petrus. Credentes autem exultabitis letitia inenarrabili
et glorificata. reportantes finem fidei vestre salutem animarum vestrarum
¶ Ex predictis igitur collige quod sicut glorificatio corporis fit sine extrinseca
adiectioe. ita glorificatio charitatis fit sine extrinseca adiectioe. et quod ea
deus est secundum substantiam charitas vite et charitas patrie. ¶ Sicut ergo charitas
beatissime virginis modo in statu patrie maior est charitate omnis
pure creature et quantum ad substantiam et quantum ad actum. ita et eadem charitas
in statu vite maior fuit omni charitate pure creature secundum substantiam
sed non quantum ad actum. fuit autem charitas beatissime virginis maior
omni angelorum charitate quantum ad substantiam sed non quantum ad actum. minor
autem fuit quantum ad actum charitate minimi angeli. Quod autem maior in sub
stantia minor est in actu. hoc facit subiecti additio. contrarij coniunctio. mi
nor motoris attractio. que tamen attractio spiritus in actu esset si ex parte attra
hibilis vel gratia sui vel adiuncti non staret. hoc autem intelligimus quod si
deus angelum de nouo crearet et ei illam charitatem quam beatissima virgo in
via habuit infunderet. ille angelus tantum deum diligeret quantum beatissima
virgo modo in patria diligit. Nota etiam quod licet charitas beatissime vir
ginis minor fuit charitate alicuius angeli quantum ad actum. maior fuit
tamen ad substantiam vel effectum. charitas enim angeli non est in statu mere
di quantum ad primum substantiale. quilibet autem actus charitatis in beatissima
virgine fuit meritorius vite eterne. et beatitudinis beatitudinem angelorum
transcendentis. Etiam habuit beatissima virgo charitatem ad proximum
sicut ad deum ut patuit in opponendo. Nec obstat quod dicitur quod ani
mam suam pro proximo non posuit. Nam immo animam filij sui et ipsum
filium suum pro proximo posuit. que plus quam propriam animam dile
xit. et propriam animam si necesse fuisset obrulisset passioni. sicque effe
ctum dilectionis duplicauit. Et hoc est quod dicitur. Tuam ipsius ani
mam pertransibit gladius. Credimus etiam sine iudicio melioris sen
tentie beatam virginem in conceptioe filij dei charitatem filij talem et tan
tam accepisse qualis et contra percipi poterat a pura creatura in statu
vite. et nobilioris conditionis charitas est in summo augmento sine

Nota

Scia est

glifica^o corpis

Caritas marie

Compar^o caritas
marie caritati
angelorum

De^o si angelum.

Nota
caritas angeli.

Act^o charitatis
marie

Ad obiectum
¶ Nota

marie accepit.

De donis in genere

Stat⁹ virginis statū vie q̄ augmētabilis z possibilis ad illā. Concedimus etiā q̄ be-
atissima virgo habuit statū mediū inter statū simplicis viatoris z
statū simplicis cōprehēsois scz statū fm quē fuit simplex viatrix et
simplex comprehendens

Solutio ¶ De virtutib⁹ cardinalib⁹ dicimus q̄ habuit eas p̄ modum patrie
sz fm statū vie. p̄ modū patrie q̄tū ad actū p̄fectiōem. fm statum
vie q̄tū ad merēdi p̄ditōem. z ita habuit eas medio mō inter p̄phē-
sores z viatores medio mō p̄ participatōem talē in quā participati-
onē q̄ accepit meliōrē partē ab utroq̄ extremoz. Cōprehēsores hnt
virtutes has fm actū p̄fectiōem. sed p̄t merēdi p̄ditōez Viatores
autē cū merēdi p̄ditōe. sed cū actū imp̄fectiōe. ipa autē habuit has
cū actū p̄fectiōe sicut cōphēsores. z cū merēdi p̄ditōe sicut viatores
Unde habuit has excellēt⁹ viatorib⁹ q̄tū ad actū. z cōphēsozibus
q̄tū ad effectū. vñ p̄cedimus oēs obiectōes ad hoc inductas

Ad obiecta ¶ Ad hoc qd̄ vltimo obiectū est de modestia animi z vestium cultu
distinguetes respōdēdo dicim⁹ q̄ habitus fm q̄litate tripli⁹ distin-
guūt. Est em̄ habit⁹ triplex. habit⁹ vanitatis. habit⁹ mediocritatis z
habit⁹ humilitatis. De p̄mo loquunt prime autoritates Scōs ha-
bitus p̄tinet ad modestiā temperatiōis fm cōem statū. ad quā tenent
oēs boni z imp̄fecti. oēs em̄ tenent habere habitū mediocrē. Tert⁹
est hūilitatis habit⁹ z ē p̄fectoz q̄ d̄r humilitatis habit⁹. z hz s̄lr sua
extrema z suū mediū. p̄t em̄ esse parū humil⁹ vel nimis humil⁹ vel me-
diocriter humil⁹. Dicimus autē q̄ habit⁹ br̄ssime virginis fuit habit⁹
humilitatis sz in medietate. i. mediocriter humil⁹. z in sensu illo loq̄t̄
br̄s Hiero. cū d̄r q̄ ornatus vestii zc. Idē etiā credimus de vestitiis
dñi z alioz sanctorū ¶ Sz q̄nt qualiter br̄ssima h̄go alios viatores
ista mediocritate excellere potuerit cū de q̄cūq̄ panno vestes habue-
rit. alij de eodē vestiri potuerūt. Ad hec d̄m fm p̄m q̄ circa parti-
cularia in h̄mōi ars mediū determinare nescit. recēdētē em̄ ad indi-
uidua iubet plato q̄scere. singularia em̄ s̄z infinita. nec eoz optz pos-
se fieri disciplinā. in h̄mōi em̄ grā potētior ē arte Dicimus ḡ q̄ br̄s-
sima h̄go alios in hoc excellit in cultu q̄ sup̄ arte p̄vinctōem sp̄ssctā
sciuit p̄se mediocritatē in habitu hūilitatis obseruare

Solo.

Questio vigesima de donis

Rō prima

Qsp̄sscti in ḡne q̄liter septiformis plenitudo grē p̄ septi-
formiū donoz distributa in ista plenitudine sit contau-
ta. Et videt q̄ s̄lr fm excellētā sicut dictū est de virtutib⁹. z hoc hac
rōne ¶ Sicut habet virtus ad s̄tutē. ita se habet donū ad donum. sed
virtus in beatissima virgine excellit omnes virtutes viatoris. ergo z
z dona ¶ Itē. quicquid superius ē superioze superius est z inferioze. sed